

Kącik Malucha

Przygotowany przez Panią mgr Irene Stachnik

Wydanie:
Kwiecień
2022

Wesołego Alleluja!

Staropolskim obyczajem
Jajkiem dzieląc się święconym,
Życzymy sobie szczęścia wzajem.
Zdrowia, szczęścia i humoru dobrego,
Wspaniałego czasu rodzinnego,
Wesołego śmigusa-dyngusa,
Smacznego jajka i niech te święta,
Będą jak bajka.

Zeskanuj ten kod
telefonem, aby móc
zobaczyć inne wydania
Kącika Malucha i
Mercuriusza on-line!

CIEKAWE, DLACZEGO...

ŚWIĘTA WIELKANOCNE TO CZAS RADOŚCI

Wielkanoc obchodzimy w pierwszą niedzielę po pierwszej wiosennej pełni księżyca. Uważana jest ona za najstarsze i najważniejsze święto chrześcijańskie, stanowi bowiem upamiętnienie ważnego wydarzenia - zmartwychwstania Jezusa Chrystusa. Ze świętem tym wiąże się wiele ciekawych tradycji i zwyczajów. Przygotowania do Świąt Wielkiejnocy rozpoczynamy krótko po pożegnaniu zimy. Nawet porządki poprzedzające okres świąteczny należą do tradycji. Sprzątanie ma symbolizować usuwanie pozostałości zimy, a także pozbywanie się z domu zła i chorób. Porządki sprzyjają więc ogólnemu dobremu samopoczuciu i kojarzą się z radosnym oczekiwaniem na nadchodzącą wiosnę.

Szczególnie przyjemnością sprawia ozdabianie jajek, które symbolizują nowe życie. Ugotowane na twardo jajka barwi się, maluje we wzory lub ozdabia na przeróżne sposoby. Tak powstają pisanki, które wkładamy do koszyka wraz z innymi produktami spożywczymi i zanosimy w Wielką Sobotę do poświęcenia. W koszyczku (zwanym święconką) nie powinno zabraknąć chleba, wędlin, drożdżowej babki, chrzanu, soli czy pieprzu. Dzieci chętnie wkładają tam także słodkie - cukrowego baranka lub zajaczkę z czekolady. Trzeba poskromić apetyt i przechować święconkę do dnia następnego, kiedy to dzielimy się nią na śniadanie z całą rodziną.

Dzieciom wiele radości sprawiają również wielkanocne prezenty od zajaczkę, lecz zwyczaj ten nie wszędzie jest rozpowszechniony. Przyniesione przez zajaczkę prezenty - słodkie i drobne upominki - ukryte są często w specjalnych jajach wielkanocnych. Wciąż żywą tradycją jest lany poniedziałek, zwany inaczej śmigusem dyngusem, kiedy to polewamy się nawzajem wodą. Zwyczaj ten w przeszłości dotyczył oblewania przede

wszystkim dziewcząt, ale dziś każdy może brać udział w tej zabawie. Panny zmoczone w tym dniu miały podobno zwiększone szanse na zamążpójście. Tradycja głosiła, że jeśli któraś z dziewcząt obrazi się za polanie wodą, wtedy długo nie będzie mogła znaleźć męża. Na szczęście można było się wykupić - zapłatę stanowiły pisanki, stąd każda panna starała się, żeby jej jajka

były najpiękniej ozdobione. A jeśli w tym dniu chłopak wręczał pannie pisanekę, znaczyło to, że dziewczyna bardzo mu się podoba.

Wszystkie powyższe tradycje sprawiają, że lubimy te święta i wraz z nadejściem wiosny każdy z nas wyczekuje na dopełnienie się ciekawych wielkanocnych zwyczajów.

Ś H K S
E E O E B
WYKREŚLANKA
I T T O A R I S
A O A N T R I S
T R

WYKREŚLANKA WIELKANOCNA

J	A	J	K	A	P	W	I	E	L	K	A	N	O	C
H	Z	I	H	N	T	L	E	R	S	T	J	F	G	H
Q	B	A	R	A	N	E	K	K	O	S	Z	Y	K	B
P	A	M	B	G	V	X	W	V	F	B	J	A	T	A
Y	J	S	I	Q	M	A	Z	U	R	K	I	I	D	Z
D	O	V	Y	J	G	D	Q	N	T	H	P	F	J	I
W	B	I	U	W	O	V	H	Q	P	H	Z	J	P	E
P	P	A	L	M	A	P	I	S	A	N	K	I	T	T
Ś	W	I	Ę	C	O	N	K	A	U	H	Q	S	R	W

**WIELKANOC, PALMA, BARANEK, KOSZYK,
ŚWIĘCONKA, BAZIE, MAZURKI, JAJKA, PISANKI**

Palma wielkanocna nawiązuje do tradycji i religii. To liśćmi palmowymi tłum witał Jezusa wjeżdżającego do Jerozolimy. W Polsce palmę wykonuje się najczęściej z gałązek wierzbowych (bazi) oraz tych, które są zielone wczesną wiosną (np. bukszpanu) oraz innych dodatków. Tradycyjnie palmy wielkanocne były zróżnicowane w zależności od regionu kraju.

Co symbolizuje palma wielkanocna?

Palma wielkanocna jest symbolem zmartwychwstania i nieśmiertelności duszy, zwycięstwa, ale także symbolem męki oraz odkupienia. Niedziela Palmowa (zwana też Niedzielą Wierzbną) przypada na tydzień przed Niedzielą Wielkanocną. W 2022 roku Niedziela Palmowa przypada na 10 kwietnia. Tradycja święcenia palm sięga w Polsce XI wieku, choć sam zwyczaj ich przygotowania jest znacznie starszy.

Palma wielkanocna jest postrzegana współcześnie przede wszystkim jako element tradycji oraz dekoracja. Dawniej wierzono, że jeśli domownicy mają poświęconą palmę, nic złego im się nie stanie. Palma chroni przed nieczystymi mocami nie tylko ludzi, ale także zwierzęta. Zachowa domowników i ich inwentarz w zdrowiu i da im spokój. A uchroni też plony przed niepogodą – gradobiciem, powodzią, pożarem, burzą, wichurą. Przed laty po powrocie z kościoła w Niedzielę Palmową gospodynie dawały dzieciom do zjedzenia bazie kotki albo delikatnie uderzały palmami swoje dzieci. Wszystko dlatego, aby potomstwo było zahartowane, rosło silne i zdrowe. Kto cierpiał na ból gardła, też łykał bazie.

Jak zrobić palmę wielkanocną?

Palma wielkanocna ma być kolorowa jak wiosna. Ma też dawać nadzieję, bo nadzieja rodzi się wiosną, jak przyroda budzi się do życia. Rdzeniem palmy może być prosty patyk, kijek. W palmie znajdują się nie tylko gałązki wierzby z rozwiniętymi kotkami. Kto chce ją sam zrobić, może przystroić ją bukszpanem, żonkilami, krokusami, gałązkami malin, porzeczki oraz iglaków, a także suszonymi kwiatami, kłosami, trawami. Co ważne, do wykonania palmy wielkanocnej nie używa się gałązek topoli, ponieważ tradycyjnie uważa się, że to na niej powiesił się Judasz.

Palmę można przyozdobić bibułą i krepą, a nawet wstążkami i tasiemkami. Całość warto przewiązać sznurkiem, tasiemką, włóczką albo drutem (w sprzedaży istnieje coś takiego, jak drut florystyczny). Dolna część palmy powinna być obwinięta bibułą.

Palnę wielkanocną spal, a nie wyrzucaj

Palmy nie wolno wyrzucić na śmietnik po świętach wielkanocnych, bo może to spowodować rychłe nieszczęście na domowników. Kto już jej nie chce, powinien ją spalić albo zanieść do kościoła i dać księdzu na przechowanie, a potem – spalenie. To właśnie ze spalonych palm wielkanocnych pochodzi popiół, którym posypuje się głowy wiernych w Środę Popielcową.

Palma wielkanocna

Niedziela Palmowa w Kościele katolickim kończy okres Wielkiego Postu i rozpoczyna Wielki Tydzień – okres upamiętniający ukrzyżowanie i śmierć Chrystusa na Krzyżu. Nazwa tego dnia pochodzi od wprowadzonego w XI wieku zwyczaju święcenia palm.

TRADYCYJNA PALMA WIELKANOCNA

- trawy**
- zboża**
- gałązki wierzby**
symbolizują odradzające się życie, zmartwychwstanie
- suszone kwiaty bibuła**
barwne akcenty mają podkreślić radość z faktu zmartwychwstania Jezusa Chrystusa, a także nadejścia wiosny i odrodzenia
- bukszpan gałązki drzew iglastych**
rośliny zimozielone symbolizują nieśmiertelność duszy

Poświęcone palmy wielkanocne tradycyjnie powinny zostać przechowane do następnego roku. W Wielką Sobotę palmy są palone. Tradycja ludowa przypisuje im nadzwyczajne, wręcz magiczne właściwości.

KODOWANIE

A B C D E F G H I J K L

1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												

POKOLORUJ:

Na czarno:

1F, 1G, 2D, 2E, 2H, 2I, 3C, 3J, 4C, 4J, 5B, 5K, 6B, 6K, 7A, 7L, 8A, 8L, 9A, 9L, 10B, 10K, 11B, 11K, 12C, 12D, 12I, 12J, 13E, 13F, 13G, 13H

Na beżowo:

2F, 2G, 3D, 3E, 3F, 3G, 3H, 3I, 4E, 4G, 4I

Na czerwono:

4D, 4F, 4H, 5C, 5D, 5E, 5F, 5G, 5H, 5I, 5J, 6D, 6F, 6H, 6J

Na niebiesko:

6C, 6E, 6G, 6I, 7B, 7C, 7D, 7E, 7F, 7G, 7H, 7I, 7J, 7K, 8B, 8D, 8F, 8H, 8J

ZNAJDŹ 10 RÓŻNIC

S H K S B
 E E O E B
 WYKRESLANKA
 I T T O A R I S
 A T O A N T R I S

Znajdź i zakreśl określenia związane z Wielkanocą

A	P	S	Y	D	F	F	H	V	O	M	Y	Z	P	G	E	S	J	S	C
A	S	L	U	D	T	Z	D	W	E	K	I	P	I	I	W	P	L	V	T
J	X	Y	Q	R	T	F	P	B	P	S	I	H	S	Z	M	M	M	O	S
L	P	O	B	D	O	Z	J	H	N	E	W	A	A	Z	Z	G	B	N	C
H	T	U	Y	W	W	R	K	S	L	U	C	P	N	S	H	O	F	G	N
C	A	V	I	T	V	B	O	D	A	W	E	W	K	K	X	Y	S	X	Y
W	T	S	Y	K	P	N	Q	U	I	A	B	J	A	J	K	O	W	T	F
Y	C	H	I	H	Ś	M	I	G	U	S	D	Y	N	G	U	S	Q	Q	G
B	J	G	J	C	O	P	Z	X	W	T	K	L	B	A	R	A	N	E	K
Y	Z	H	N	E	A	X	W	I	E	L	K	A	N	O	C	A	T	Z	L
N	L	A	W	B	D	R	P	Z	N	Z	D	V	D	S	Z	J	H	V	Z
O	N	E	T	P	F	C	K	Z	P	A	L	E	M	K	A	H	B	G	P
L	A	N	Y	P	O	N	I	E	D	Z	I	A	Ł	E	K	M	R	F	A

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.

Maria Konopnicka - dzieciom na Wielkanoc

Postrzeganie Konopnickiej wyłącznie jako autorki Roty – utworu napisanego zresztą już pod koniec kariery – to dla pisarki sprawa wielce niesprawiedliwa. W okresie pozytywizmu poezja dla dzieci młodszych była prawie całkowicie podporządkowana dydaktyce, gdzie każdy utwór kończył się jasnym morałem. Mali odbiorcy mieli się z tekstu czegoś nauczyć: o dobrych manierach, o świecie, o czyhających na nich niebezpieczeństwach. Konopnicka zaproponowała coś zupełnie nowego: humor, dobrą zabawę.

Maria Konopnicka

Dzielenie się święconym jajkiem

Zadzwończy już dzwony,
dzień nastał wesoły.
Pod święconym pieczywem
uginają się stoły.

Leży jajko święcone
malowane farbami -
kto też dzisiaj tym jajkiem
będzie dzielił się z nami?

A więc ojciec i matka -
oni pierwsi najpewniej,
potem bracia i siostry,
i sąsiedzi i krewni,

Potem ... nie wiem kto dalej,
a odgadnąć to sztuka
może jakiś gość z drogi
do drzwi chaty zapuka.

Może dziadziusię zgrzybiaty,
co się modli w kościele?
To się także tym jajkiem
z biednym dziadkiem podzielię.

Jak to będzie?

Jutro będzie Wielkanoc,
babki w piec już wsadzone,
gotują się kiełbasy
i mieć będziemy święcone!
Najpierw obrus bielutki
mama na stół położy
na nim stanie pośrodku
ten baranek Boży.

Jajkiem będziemy się dzielić
wszyscy w domu z kolei,
życzyć sobie pociechy,
życzyć sobie nadziei.
Potem będą mazurki,
właśnie robi je mama.
A rodzynki, migdały
- obieram ja sama.

A na boku stać będzie
w kubku woda święcona.
I kropidło z wstążeczką
od sąsiada Szymona.

Z rana przyjdzie ksiądz
proboszcz
i poświęci stół cały.
Domek także pokropi,
by się dzieci chowały.

Wielkanoc

Święcone jajeczko,
Śliczna malowanka!
Śpiewam sobie, skaczę sobie
Od samego ranka.

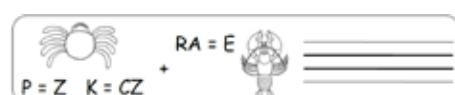
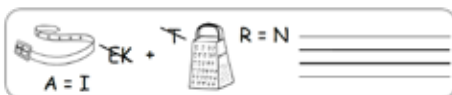
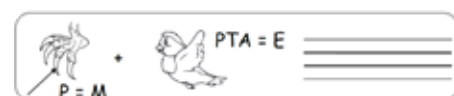
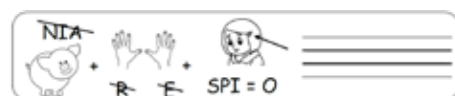
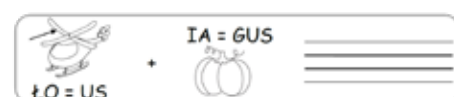
Wesoły dzień nastał,
Zadzwieczyły dzwony!
Kołem, kołem boróweczki,
Jak wianek zielony.

Ścielże się, obrusie,
Jako śnieżek biały;
Mojej mamy rączki drogie
Ciebie rozkładają.

Rozkładają ciebie
Na tym długim stole,
Żeby było dla sierotki
Miejsce w naszym kole.

Maria Konopnicka jest znana z części swojego dorobku obejmującego prozę i tworzonych dla dzieci.

RAPA NUI CZYLI KRÓTKA HISTORIA WYSPY WIELKANOCNEJ

Rapa Nui czyli Wyspa wWielkanocna byłaby jedną z wielu. Zwykłą małą wysepką, zagubioną gdzieś w bezkresach Pacyfiku, gdzie jedyną atrakcją są piękne plaże i lazurowe morze. Byłaby, gdyby nie tajemnicze posągi, które rozsławiły ją na cały świat.

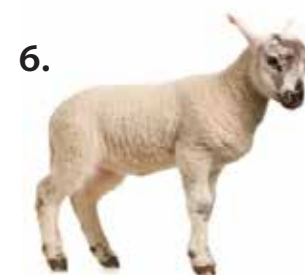
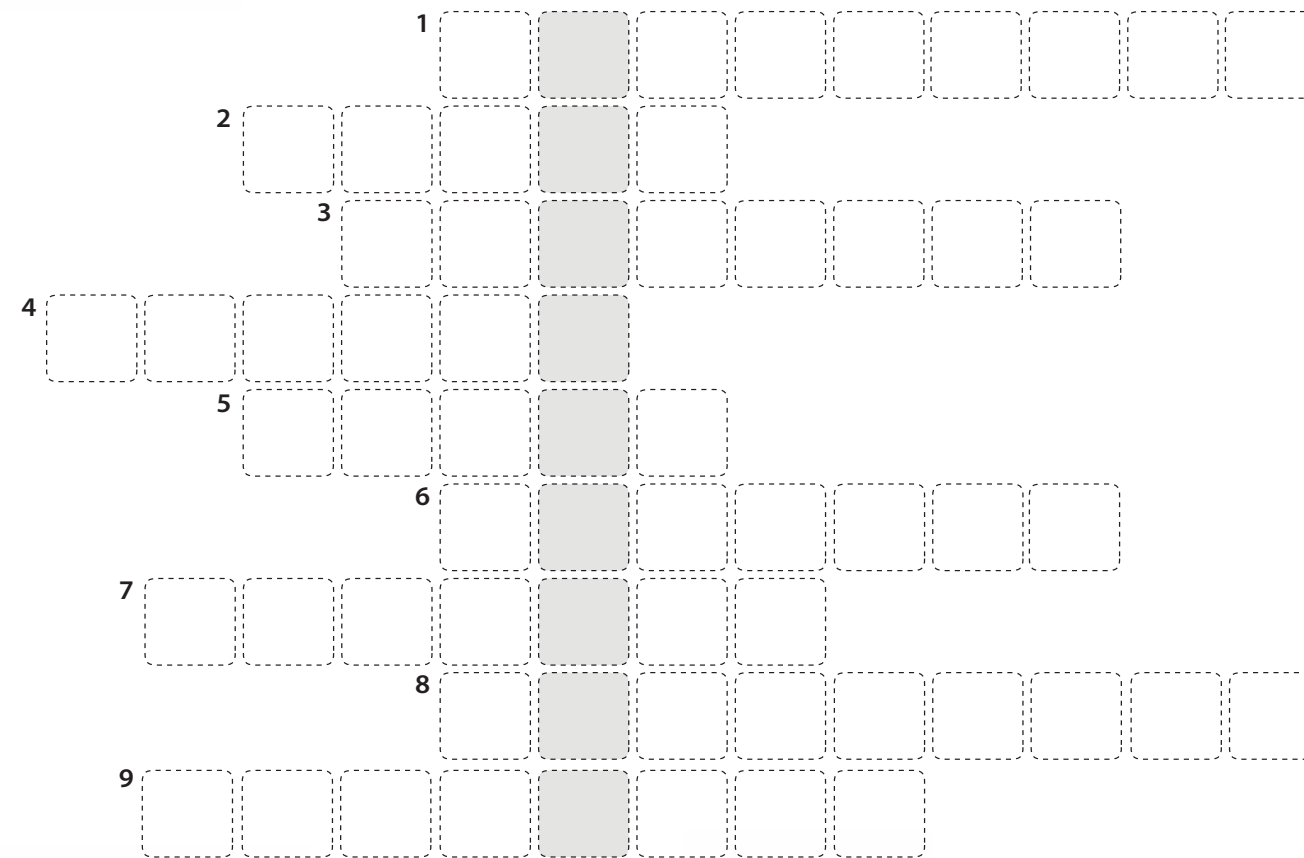
Wyspa Wielkanocna została nazwana tak przez holenderskich odkrywców z prostego powodu. To właśnie w niedzielę wielkanocną 1722 roku ich statki po raz pierwszy przybiły do jej brzegów. Z dzienników pokładowych prowadzonych podczas tej wyprawy wynika, że Europejczycy nie zawitali na wyspę na dłużej, a jedynie uzupełnili zapasy wody, pobieżnie obejrzeni teren i popłynęli dalej. Dość zaskakujący jest fakt, że w tych samych dziennikach nie ma podobno żadnej wzmianki o monumentalnych figurach będących dziś symbolem wyspy. Wygląda więc na to, że za pierwszym razem Holendrzy ich po prostu nie zauważyli.

KRZYŻÓWKA

Wielkanocna Krzyżówka

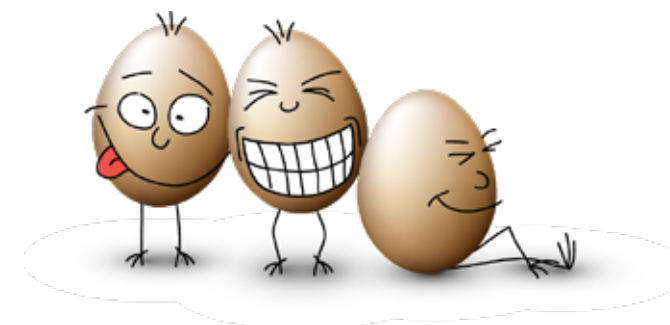
Wpisz do diagramu poziomo nazwy przedmiotów widocznych na obrazkach i odczytaj pionowo rozwiązanie.

Pokoloruj obrazek

KODOWANIE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45
46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75
76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105
106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120
121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135
136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150
151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165
166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180
181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195
196	197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207	208	209	210
211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221	222	223	224	225

	1-7, 9-15, 16-20, 26-30, 31-34, 42-45, 46-49, 57-60, 61-63, 73-75, 76-78, 88-90, 91-94, 102-105, 106-110, 116-120, 121-122, 124, 132, 124-135, 136-137, 149-150, 151-152, 164-165, 166-167, 179-180
	123, 133, 138-139, 141, 144, 147-148, 153-156, 158-163, 168-178, 184-192, 200-206, 216-220
	181-183, 193-195, 196-199, 207-210, 211-215, 221-225
	8, 21-25, 35-41, 50, 53, 56, 64-65, 68, 71-72, 79-81, 85-87, 95-97, 99-101, 111-115, 125-131, 140, 142-143, 145-146, 157
	82-84, 98
	51-52, 54-55, 66, 70
	67, 69

CO WŁOŻYĆ DO WIELKANOCNEGO KOSZYCZKA?

TO, CO ZANESIEMY DO POŚWIĘCENIA, NIE POWINNO BYĆ PRZYPADKOWE, PONIEWAŻ KAŻDY Z POKARMÓW - JAKO DAR BOŻY - MA INNĄ WYMOWĘ.

woda-
symbol Ducha
Świętego, który obmywa ludzi
z win i grzechów

sól-
symbol trwałości,
nieśmiertelności oraz ochrony życia
przed rozkładem i popsuciem; uważana
także za symbol gościnności.

wędlina-
symbol
dobrobytu i
dostatku

chleb-
symbol życia,
Chrystusa

jajko-
symbol
początku,
narodzin oraz
zmartwychwstania

babka
wielkanocna -
symbol doskonałości i
życiowych umiejętności

chrzan-
symbol
pokonania goryczy
męki Chrystusa

ser -
symbol przyjaźni,
łączącej ludzi ze
zwierzętami domowymi, z
naturą

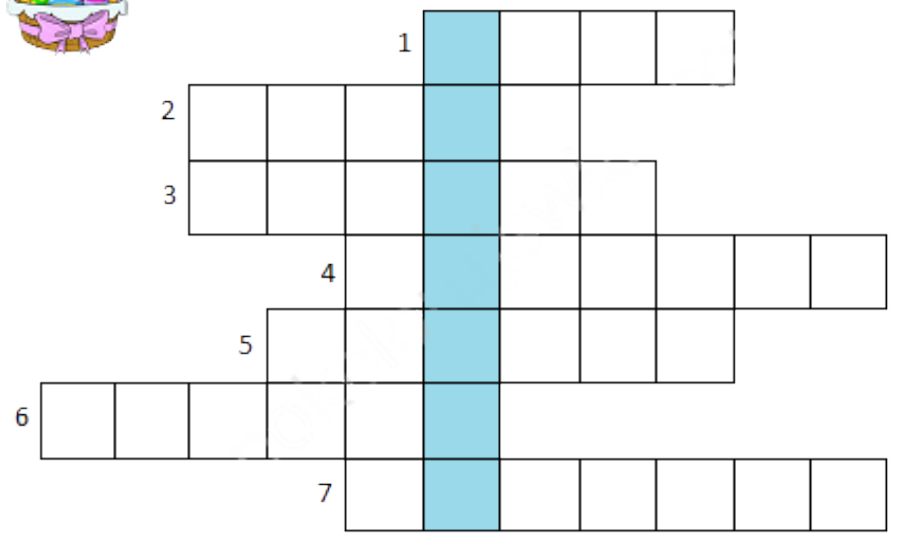
baranek
(króliczek wielkanocny)
z masła, ciasta, cukru, czekoladowy
lub gipsowy - symbolizuje ofiarę,
Baranka Bożego

Krzyżówka Wielkanocna

KRZYŻÓWKA

- 1, *Twa 40 dni i poprzędza Święta Wielkanocne*
- 2, *Na wiosnę wyrastają na wieżbie*
- 3, *Pora roku, w której obchodzimy Wielkanoc*
- 4, *Cukrowy - słodki świąteczny wypiek*
- 5, *Inaczej "Lany Poniedziałek"*
- 6, *W nim znajduje się święconka*
- 7, *Popularne Wielkanocne ciasto*

HASŁO: _____

D	A	X	S	E	J	F	M	K	B	V	N	Z	C	P	D	M	H	P	M	M
D	Y	K	B	X	L	A	U	P	L	B	Z	V	U	U	T	F	E	I	G	
P	A	L	M	A	W	X	K	V	H	Z	A	C	U	R	Z	I	V	K	B	U
W	M	T	T	R	O	E	O	T	M	L	N	P	G	F	Y	Y	H	C	M	M
Z	W	R	K	A	A	C	W	Y	P	W	Z	A	J	Ą	C	Z	E	K	X	Z
E	K	O	P	N	G	S	I	W	I	O	S	N	A	Q	T	B	E	Q	X	B
R	Z	U	L	E	G	P	E	W	S	K	R	H	J	V	B	G	Y	X	P	A
D	K	T	I	K	U	R	C	Z	A	C	Z	E	K	B	A	D	P	L	W	B
V	X	R	K	C	Q	E	U	A	N	U	B	K	O	S	Z	Y	C	Z	E	K
D	T	E	V	N	L	Z	W	K	K	V	Q	S	U	M	I	S	G	Y	H	A
I	S	H	X	H	Q	E	R	D	A	A	H	W	Y	C	E	I	S	J	H	F
O	U	S	M	E	W	N	C	H	E	Z	N	Y	V	M	Z	W	I	J	P	R
W	J	U	G	A	C	T	I	Y	O	Y	T	S	U	L	A	F	E	U	X	R
B	X	G	H	B	J	Y	W	R	R	R	U	Z	C	X	E	E	G	G	Q	G

1. JAJKO
2. KURCZACZEK
3. KOSZYCZEK
4. WIOSNA
5. PREZENTY
6. BARANEK
7. PISANKA
8. PALMA
9. MAKOWIEC
10. BABKA
11. ZAJĄCZEK
12. BAZIE

ŚMIGUS-DYNGUS

CZYLI LANY PONIEDZIAŁEK

Śmigus-dyngus to połączenie dwóch zwyczajów wywodzących się z pogańskich zwyczajów i wierzeń..

Śmigus oznaczał uderzanie gałązkami po snogach panien i polewanie wodą. Dyngus – to „okup”, który miał zatrzymać polewanie. W słowiańskich tradycjach dyngus był symbolem oczyszczenia się z chorób i grzechu, oraz wiązał się również z wędrowką po domach i składaniem życzeń. Za taką wizytę tzw. dyngusiarze otrzymywali poczęstunek. Bez poczęstunku – zaczynało się polewanie!

DLaczego jednak tyle wody leje się w Wielkanocny Poniedziałek? Ogólnie rzecz biorąc, człowiek tym gestem chciał „zachęcić” przyrodę do zapewnienia wody potrzebnej do wzrostu roślin na wiosnę.

Jednak szczególnie zwyczaj polewania przyjął się wśród młodych: chłopcy oblewali dziewczyny. Te zmoczone miały podobno większe szanse na zamążpójście, a ich uroda miała się utrzymywać cały rok.

DZIADY ŚMIGUSTNE

Dziady śmigustne to słomiane maski, które od wieków w nocy z Niedzieli na Poniedziałek Wielkanocny chodzą po wsi Dobra koło Limanowej (Małopolskie). Ten jeden z najstarszych polskich zwyczajów ludowych, związany z legendą o Tatarach, wciąż jest żywy w wiosce.

Ich historia sięga dawnych czasów, gdy w XIII wieku ziemie polskie gnębione były przez najazdy tatarskie. W tym czasie w okolice Limanowej dotarli jeńcy wypuszczeni z niewoli tatarskiej, z obozu rozbitego nieopodal. Jeńcy błakali się, brudni, zaniedbani i pozbawieni języków. Komunikowali się nieartykułowanymi dźwiękami. Mieszkańcy wsi Dobra okazali litość i udzielili schronienia, przygarniając nieszczęśników. Od dobrego serca mieszkańców i dobrego uczynku wywodzi się nazwa miejscowości.

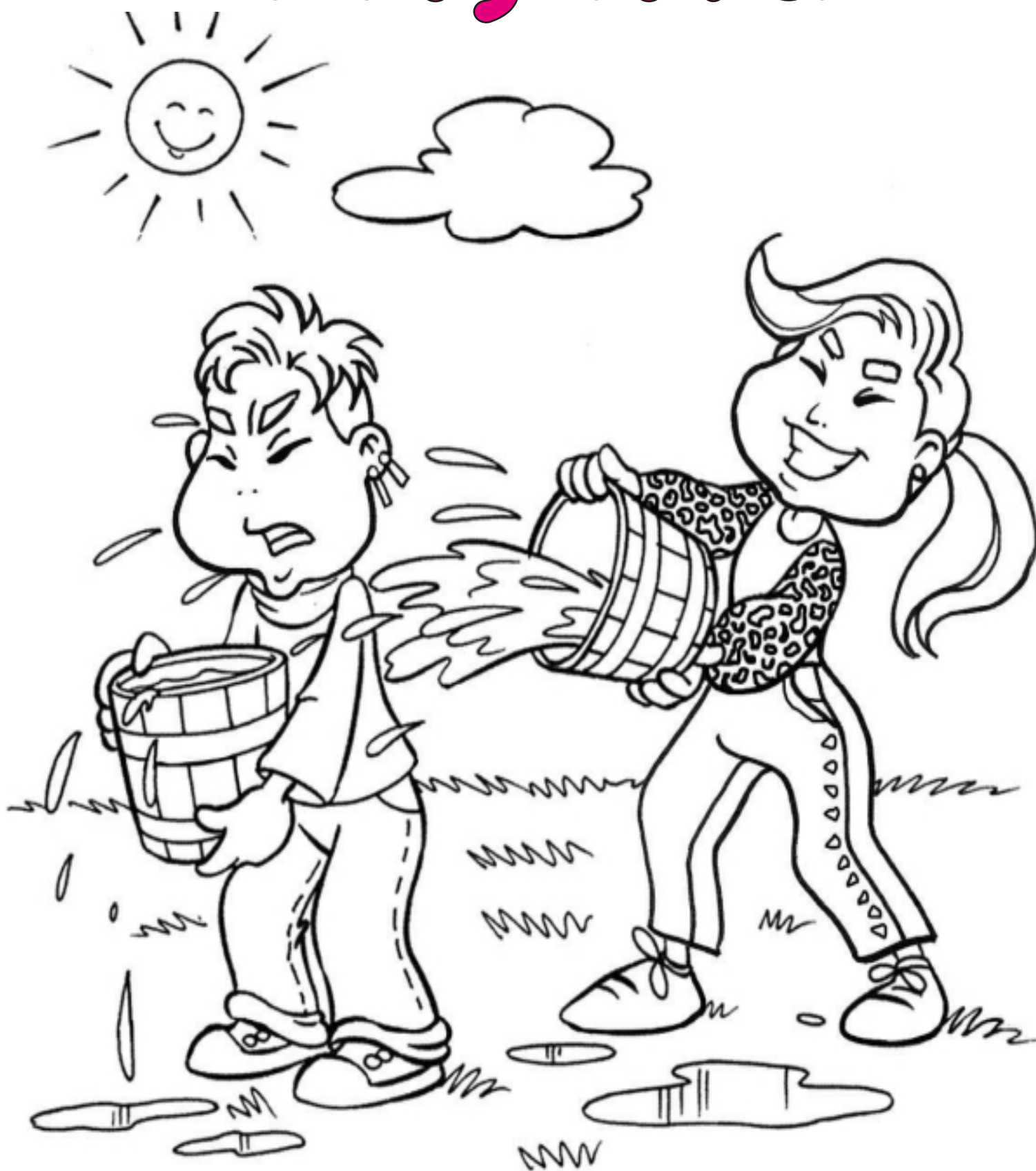
Na pamiątkę tego wydarzenia co roku w poniedziałek wielkanocny w centrum Dobrej pojawiają się przebierańcy, zwani Dziadami Śmiguśnymi. W ich rolę wcielają się miejscowi kawalerowie. Na głowach mają słomiane czapki, zakładają też płaszcze lub kamizelki, które sami wcześniej zrobili ze sznurów skręconych ze słomy. Twarze zakrywają futrzanymi maskami. Nie odzywają się, tylko wydają pomruki i trąbią na blaszanym rogu. Taki strój wywodzi się stąd, że niewolnicy mieli pokaleczone twarze i obcięte języki – nie mogli więc mówić. Przyodziani w łachmany, byli także otuleni słomą.

Dawniej maski chodziły od domu do domu, stukały w drzwi kijami. Gestykulując i polewając dom wodą, prosiły o poczęstunek. Dziś pojawiają się na ulicach i na rynku zatrzymują przechodniów i samochody prosząc o datki.

Pokoloruj obrazek

JAK W KRAKOWIE NA WAWELU DZWON "ZYGMENT" BIJE, TO GO SŁYCHAĆ AŻ W WIELKANOCY.

W Niedzielę Zmartwychwstania Pańskiego przypomina się polinezyjską, wulkaniczną Wyspę Wielkanocną na Oceanie Spokojnym, znaną z ogromnych posągów kamiennych.

Tymczasem w Polsce mamy również miejscowość Wielkanoc, jedną z trzech w świecie. Wieś jak każda inna w Polsce. Wcześniej mało kto o niej słyszał. Od kilkunastu lat interesuje się nią telewizja, radio. Dziennikarzom chodzącym po domach mieszkańcy opowiadali swoje własne historie, każdy inną...-

Wieś Wielkanoc nad rzeką Gołeczka, prawym dopływem Szreniawy, leży w odległości 40 km na północ od Krakowa i 12 km na zachód od Miechowa. W domach z numerami od 1 do 67 mieszka blisko 300 ludzi.

Wielkanocczanie szczytą się swoimi i przodków dziełami, o czym chętnie opowiadają potomkowie rodów Dudów, Orczyków, Robakowskich, Sęków, Szymborskich. W 1905 r. założyli szkołę i teatr amatorski. W latach czterdziestych mieli we wsi elektryczność, natomiast w 1959 r. - wodociąg. W tym czasie powstały kamieniołomy, dziś zamknięte, a dawne lata przypomina już tylko tablica z nazwą zakładu.

WITAMY WIEŚ WIELKANOC

Miejscowość o niezwyklej nazwie, jedynej w Polsce i wśród trzech na świecie.

Pierwsze wzmianki o Wielkanocy sięgają 1382 r., a w 1768 r. słub tutaj wziął legendarny podróżnik Maurycy Beniowski.

GMINA GOŁCZA

www.golcza.pl

SIUDA BABA

Siuda Baba to tradycja wielkanocna z Małopolski. Jej korzeni należy szukać w pogańskich zwyczajach związanych z przepędzaniem zimy. Według legendy w świątyni w Lednicy Górnej mieszkała kiedyś kapłanka. Przez cały rok strzegła ognia i tylko raz w roku wychodziła z ukrycia, aby znaleźć następczynię i zabrać ją ze sobą. Dziewczęta chowały się wtedy w domach, ponieważ wybór kapłanki był ostateczny i nie można się było wykupić.

Obecnie święto Siudej Baby odbywa się w Poniedziałek Wielkanocny. Obchodzone jest wyłącznie w Lednicy Górnej oraz Wieliczce. Za kapłankę przebiera się młody mężczyzna. Maluje on całe ciało sadzą, zakłada korale z kasztanów, ziemniaków lub z drewna. Następnie wspólnie z orszakiem chodzi od domu do domu, aby zebrać jak najwięcej datków. Poczernienie twarzy przez Siudą Babę przynosi szczęście, a dziewczętom ma zwiastować szybkie zamążpójście.

Bajeczka Wielkanocna

(Agnieszka Galica)

Wiosenne słońce tak długo taskotało promykami gałązki wierzby, aż zaspane wierzbowe Kotki zaczęły wychylać się z pączków.

- Jeszcze chwilę - mruczały wierzbowe Kotki. - Daj nam jeszcze pospać, dlaczego już musimy wstawać?

A słońce suszyło im futerka, czesało grzywki i mówiło:

- Tak to już jest, że musicie być pierwsze, bo za parę dni Wielkanoc, a ja mam jeszcze tyle roboty.

Gdy na gałązkach siedziło już całe stadko puszystych Kotek, słońce powędrowało dalej.

Postukało złotym palcem w skorupkę jajka - puk, puk! I przygrzewało mocno.

- Stuk, stuk! - zastukało coś w środku jajka i po chwili z pękniętej skorupki wygramolił się malutki Kurczaczek. Słońce wysuszyło mu piórka, na głowie uczesało mały czubek i przewięzało czerwoną kokardką.

- Najwyższy czas - powiedziało - to dopiero byłby wstyd, gdyby Kurczątko nie zdążyło na Wielkanoc.

Teraz słońce zaczęło się rozglądać dookoła po łące, przeczesano promykami świeżą trawę, aż w bruzdzie pod lasem znalazło śpiącego Zajączka.

Złapało go za uszy i wyciągnęło na łąkę.

- Co się stało? - zajączek przecierał łapką oczy.

- Już czas, Wielkanoc za pasem - odpowiedziało Słońce - a co to by były za święta bez wielkanocnego Zajączka? Popilnuj Kurczaczka, jest jeszcze bardzo malutki, a ja pójde obudzić jeszcze kogoś.

- Kogo? Kogo? - dopytywał się Zajączek, kicając po łące.

- Kogo? Kogo? - popiskiwało Kurczątko, starając się nie zagubić w trawie.

- Kogo? Kogo? - szumiąły rozbudzone wierzbowe Kotki.

I wtedy słońce przyprowadziło do nich małego Baranka ze złotym dzwonkiem na szyi.

- To już święta, święta - szumiąły wierzbowe Kotki (...)

(Źródło: „Wiersze i opowiadania nie tylko do czytania – antologia literatury dziecięcej”, red. Wiesława Żaba-Żabińska, Wyd. MAC Edukacja, Kielce 2006, s. 109)